

Aktionsforskningsgruppe i Vækst med bæredygtighed

Om projektet

For SEGES er bæredygtighed et vigtigt indsatsområde. Bæredygtighed kan hurtigt blive et abstrakt eller udvandet ord, men SEGES' ambition er at gøre bæredygtighed til konkrete og handlingsorienterede initiativer, samt at vise veje til vækst med bæredygtighed i landbruget.

Din rolle

Din rolle er at deltage i en aktionsforskningsgruppe, som har til formål at udvikle og teste en række bæredygtige initiativer hos dig på din bedrift. Gruppen er sammensat af en række spændende og inspirerende personer, som f.eks. repræsentanter fra leverandør og forarbejdningsleddet, detailleddet, forskere og andre ambitiøse landmænd. Der vil undervejs i forløbet være kompetente facilitatorer fra SEGES og Aalborg Universitet.

Dit udbytte

Du får mulighed for at blive klogere på, hvad bæredygtighed er og hvordan du i praksis kan arbejde med bæredygtighed, med vækst og styrkelse af din bundlinje som følge. Du vil få en medarbejder fra SEGES tilknyttet, som vil bidrage til realisering af initiativerne, give sparring og hjælpe dig videre. Derudover får du også en unik mulighed i at udvide dit netværk, med spændende personer fra aktionsforskningsgruppen.

Din indsats

For at deltage i overstående, forpligter du dig til at deltage aktivt og forberedt i de 4 nedenstående møder, samt implementere og teste 1-3 bæredygtige initiativer på din bedrift i samarbejde med SEGES.

Dato:

30. April – 1. Maj

Aktiviteter:

24 timers kick-off møde. Introduktion til aktionsforskningsgruppen, forventningsafstemning, workshops, udarbejdelse af bæredygtige initiativer mm.

28. Maj

Halvdags møde ved SEGES, Skejby.

24. September

Erfaringsudveksling om bæredygtige initiativer, planlægning af konkrete

15. November

handlinger inden næste samling mm.

Vi håber, at du har lyst til at deltage i projektet og vi ser frem til at møde dig.

Aktionsforsknings gruppe

- Oplæg for 24 timers kick-off møde

30. April 2018

Chefkonsulent

Ivan Damgaard

Aktionsforskning Kick-off døgn Velkommen

BÆREDYGTIGHEDS-
MOVer

Velkomst

Præsentation af projektet "Vækst med bæredygtighed"

Formål med aktionsforskningsgruppen

v/Tenna Holdorff Christiansen

Antropolog, seniorkonsulent

Tenna Holdorff Christiansen

Telefon: 87405585

Mobil: 30220277

Mail: Tehc@seges.dk

Arbejdsopgaver

- **Kvalitative analyser**
- **Feltarbejde og interviews**
- **Projektledelse**
- **Behovsafdækning**
- **Adfærdsdesign/nudging**
- **Ledelse**
- **Undervisning**

Hvorfor vækst med bæredygtighed?

Bæredygtighed er en megatrend

Er bæredygtighed en trussel eller en god
forretningsmulighed?

A photograph of a paved road winding through a volcanic landscape. The word "TRENDS" is painted in large, light-colored letters across the road. The landscape features dark volcanic rock, a small blue lagoon, and colorful hills in the distance under a clear blue sky.

TRENDS

Forbrugsmønstre forandrer sig...

- Stor forandringshastighed
- Identitet og branding
- Omkostningsbevidsthed
- Ressourcebevidsthed

Forbrugsmønstre forandrer sig...

Deletøj
Delebiler
Kontorfællesskaber
Husbytte

*„Freedom from ownership”
- mere dele, låne og leje*

Hvorfor fokus på bæredygtighed nu?

Hvad siger erhvervslivet om de FN's verdensmål for bæredygtighed

Novo Nordisk: FN's verdensmål er en gave til os
FN's verdensmål: Man kan sagtens tjene penge på FN's 17 verdensmål. Det har man erfaret i Novo Nordisk, hvor verdensmålene har vist sig som et vægtigt argument ved forhandlingsbordet, når der fx skal sælges insulin i Kina

»Vi ser allerede nu en stigende tendens til, at markedet kræver fokus på bæredygtighed i forretningsmodellerne. Det er en dansk styrkeposition og med den øgede efterspørgsel efter den slags produkter og løsninger, kan danske virksomheder bruge verdensmålene som en ledetråd i innovationsarbejdet,« Mads Lebech

»Nogle vil måske opfatte al den fokus på Verdensmålene som lidt modepræget. Men vi tror, at det her er fremtiden. Danske virksomheder har en konkurrencefordel inden for områder som rent drikkevand, ordentlig sundhed, fødevarer og ligestilling. Vi tror på, at danske virksomheder har ekstra gode forudsætninger for at leverer på målene ved at indarbejde dem i deres forretningsmodeller,« Karsten Dybvad, adm. direktør, Dansk Industri.

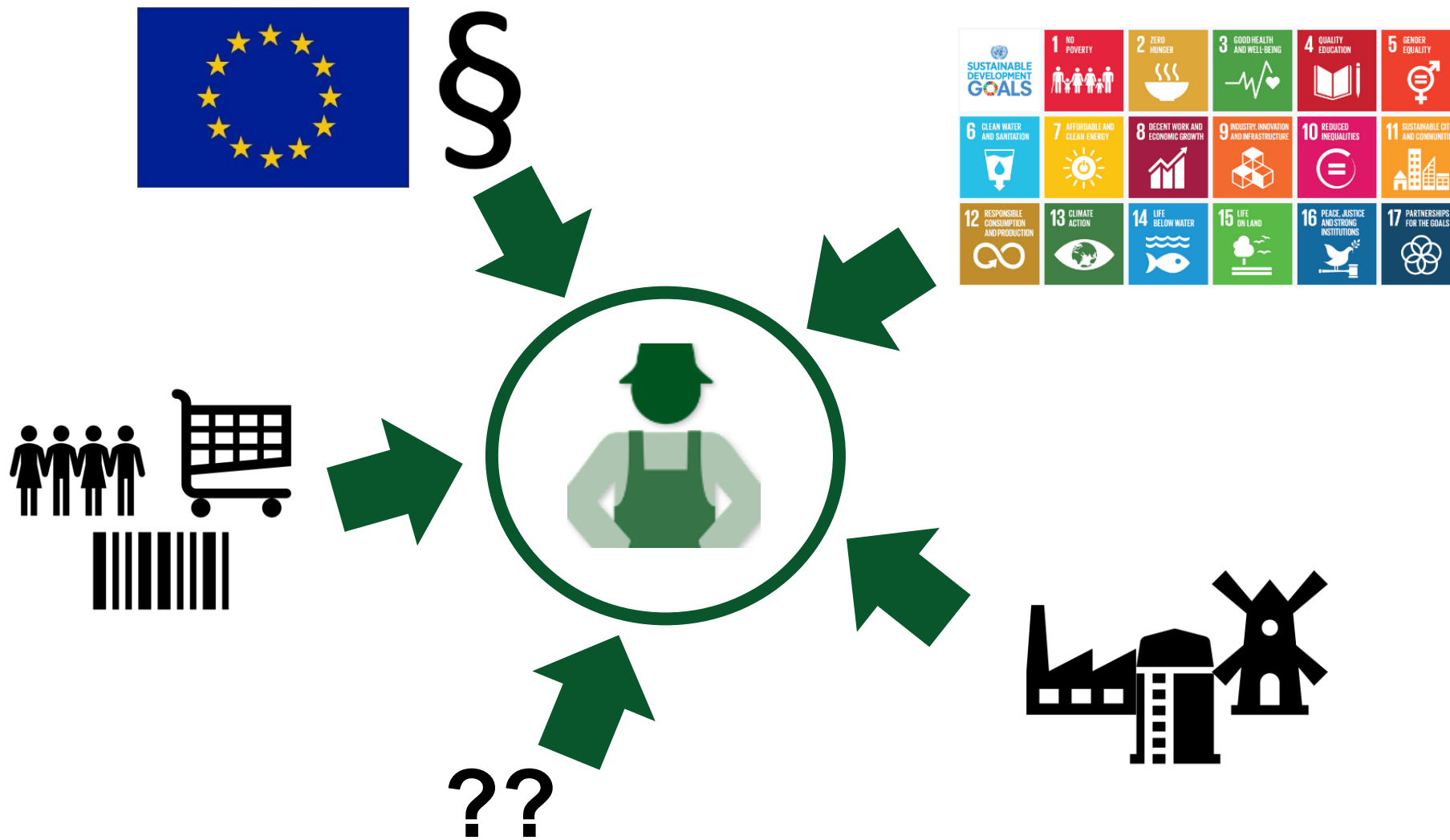
Hvordan ser bæredygtighed ud globalt?

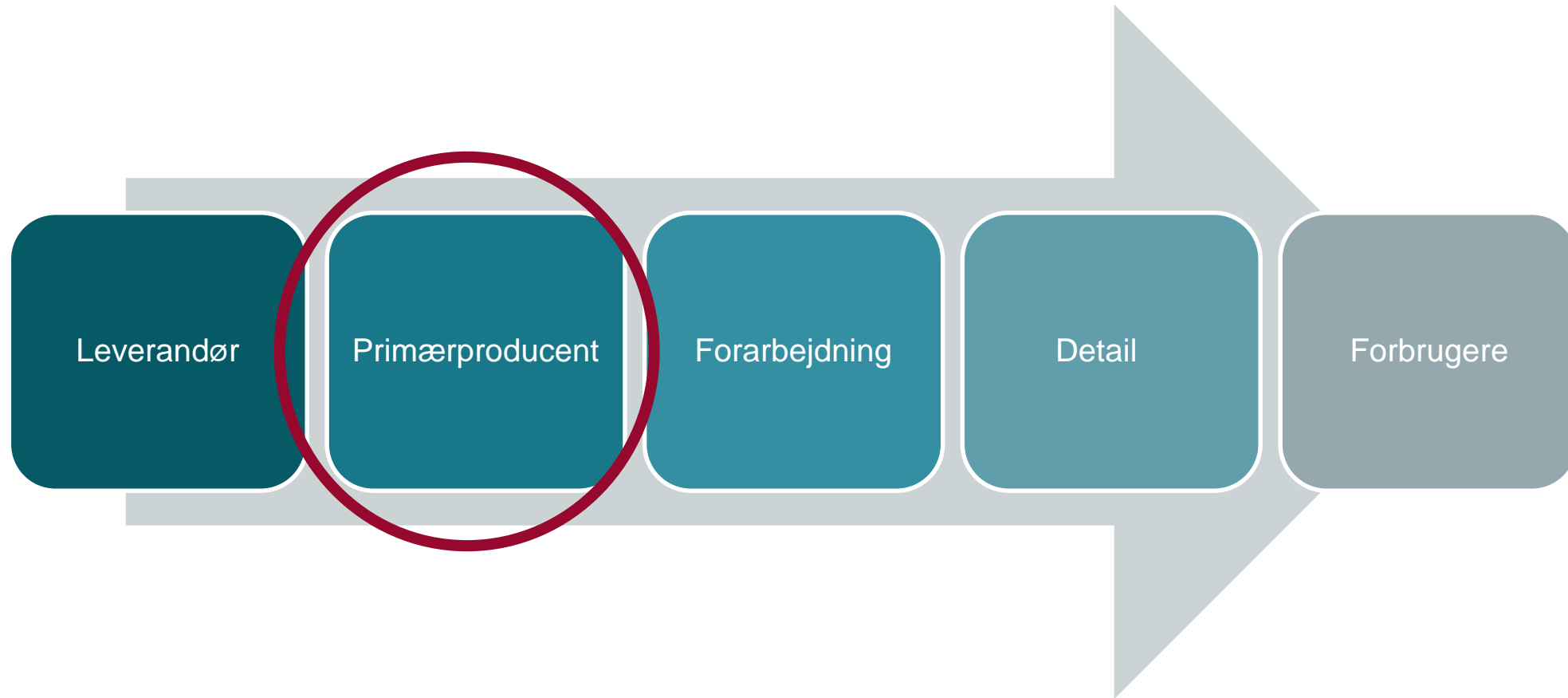
Amerikanske firmaer bruger bæredygtige strategier til at øge indtægterne, reducere driftsomkostningerne og opnå bedre lånerenter, viser ny undersøgelse, der ser nærmere på fordelene ved at gå grønt.
CSR.dk - Forum for bæredygtig forretning

Hvorfor bæredygtighed i dansk landbrug?

SEGESs perspektiv er landmandens perspektiv

Hvad er bæredygtighed og hvor giver det værdi for den enkelte landmand?

Hvad vil SEGES opnå med indsatsområdet bæredygtighed?

Vi vil skabe vækst og løfte bundlinjen for danske landmænd ved at fokusere på bæredygtighed gennem:

- bæredygtig produktion
- bæredygtighed i udnyttelse af kapaciteter
- strategiske indsatsområder

Med udgangspunkt i økonomiske, miljømæssige og sociale bundlinjer

Formål

Gennem dele- og cirkulær økonomi skaber fokus på at kunne samarbejde, koordinere, være åben og inddrage ressourcer og kompetencer udefra.

Fokus på barrierer og fordele ved at tænke og arbejde med bæredygtighed

- En fælles forståelse i arbejdet med bæredygtighed

- Vigtigt at skelne mellem bæredygtighed og sund fornuft

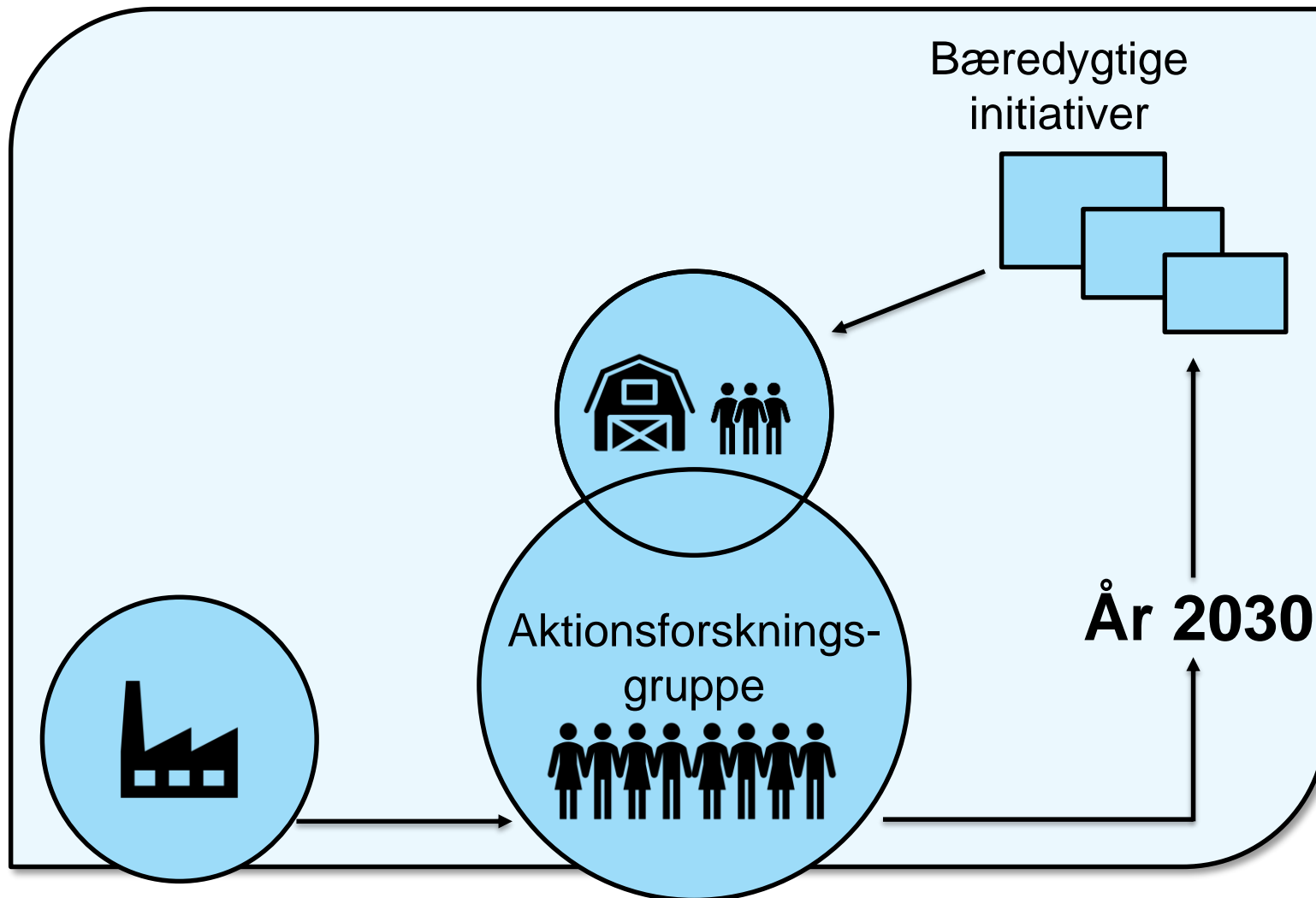
- Bæredygtighedsdefinitionen skal være en del af landbrugets ordforråd

Gøre bæredygtighed konkret fremfor abstrakt og diffust

Inspirere andre landmænd og vise veje til bæredygtig vækst

”Jeg tror, vi laver mange ting derhjemme, som vil blive karakteriseret som værende bæredygtige. Vi ved det bare ikke. Der mangler oplysning omkring, hvad man kan gøre”

Vi skal skabe bæredygtig vækst i produktionen i landbruget

Kommende møder i aktionsforskningsgruppen

D. 28. maj

D. 24. september

D. 15. november

**Halvdags møde ved SEGES, Skejby.
Erfaringsudveksling om bæredygtige
initiativer, planlægning af konkrete
handlinger inden næste samling mm**

Vi skal vise bæredygtige veje til at arbejde strategisk med mennesker, omgivelser og virksomheder

Synliggøre

- Definitioner
- Proces
- Indsatser

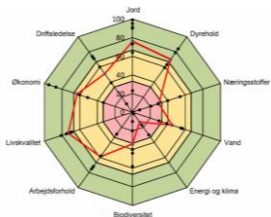
Strategi

- "Forretning" i bæredygtighed

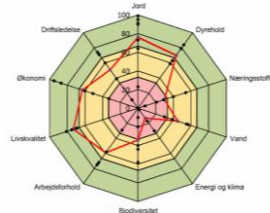
Opfølgning

- Værdier
- Forretning
- Handlingsplaner

Strategi

- Værdier og bæredygtighed

Strategi indsatsområder

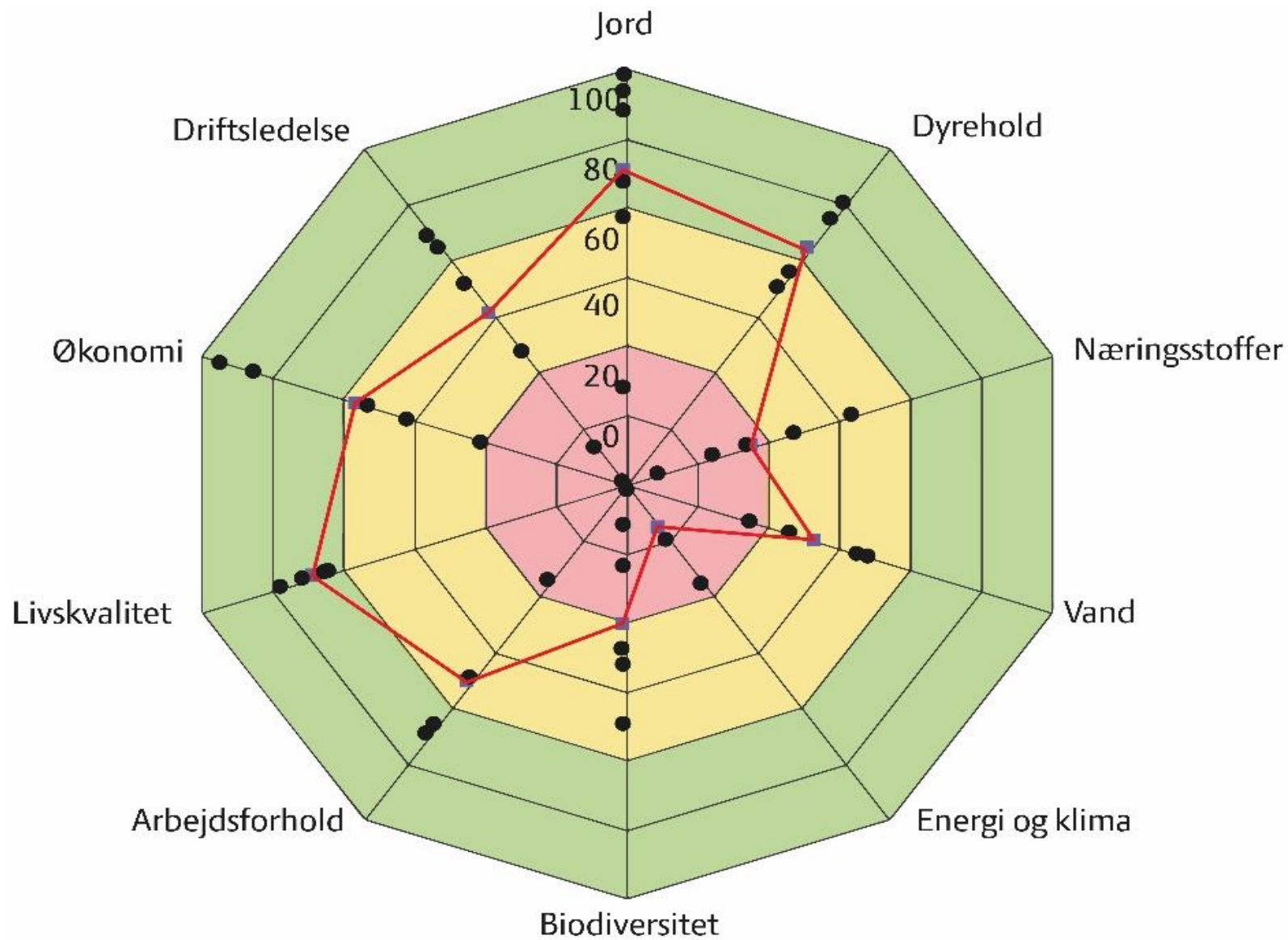
- Handlingsplaner

At gøre bæredygtighed attraktivt via

- Hvad er bæredygtighed?
- Hvad er muligt indenfor bæredygtighed?
- Motivation for bæredygtighed?
- Afsætningsmuligheder af bæredygtige produkter?

Mulighed for andre øjne på bedriften

BÆREDYGTIGHEDS- MOV^{er}

Plan for dagen

v/Ivan Damgaard

Chefkonsulent

Ivan Damgaard

Telefon 0045-8740 5036

Mobil 0045-2916 3134

Mail: ivd@seges.dk

Arbejdsopgaver

Strategi og Forretningsudvikling

- **LifeTime Strategi ® – Strategi for Livet**
- **Virksomhedsanalyse**
- **Virksomhedsstrategi**
- **Forretningsudvikling**
- **Diversifikationsstrategi**
- **Ejerskiftestrategi**
- **Ledelse og management**
- **Risikomanagement & Risikostyring**
- **Advisory Boards**
- **Bestyrelser**
- **Rapporteringssystemer / Økonomistyring**
- **Forretningsgørelse**
- **Projekt- og Procesledelse**

DLBR

**Store / komplekse
fødevareproducenter**

**Branche
organisationer**

Kommuner

Plan for 24 timers kick-off mødet

30. april 2018 – dag 1

- Kl. 11.00 Velkomst v/projektleder Tenna Holdorff Christiansen
Præsentation af projekt Bæredygtighed og formål med Aktionsforskningsgruppen
- Kl. 11.15 Plan for dagen v/mødeleder Ivan Damgaard
Forventninger fra deltagerne til kick-off
- Kl. 11.30 Aktionsforskning v/assistent professor, Ph.d. Mogens Sparre
- Kl. 12.15 **Netværksfrokost**
- Kl. 13.00 **Modul 1** **Forbrugerne** v/Thomas
- Kl. 13.40 **Workshop 1** **Kritik**
- Kl. 14.25 **Kaffepause**
- Kl. 14.50 Grupperne fremlægger resultaterne fra workshop 1 i plenum v/Mogens
- Kl. 15.20 **Modul 2** **Symbiose** v/Mogens
- Kl. 16.00 **Workshop 2** **Utopi**
- Kl. 16.45 Grupperne fremlægger resultaterne fra workshop 2 i plenum v/Mogens
- Kl. 17.15 **Modul 3** **Dansk landbrug - status** v/Ivan
- Kl. 17.55 **Netværksmiddag** og tid til en gå-tur – vi spiser kl. 18.15 – 19.00
- Kl. 19.00 **Workshop 3** **Realisering 1**
- Kl. 19.45 Grupperne fremlægger resultaterne fra workshop 3 i plenum v/Mogens
- Kl. 20.15 **Modul 4** **Future Farming** v/Søren
- Kl. 20.55 Socialt samvær over et glas vin/øl
- Kl. ????
- Tak for i dag og godnat

Plan for 24 timers kick-off mødet

1. maj 2018 – dag 2

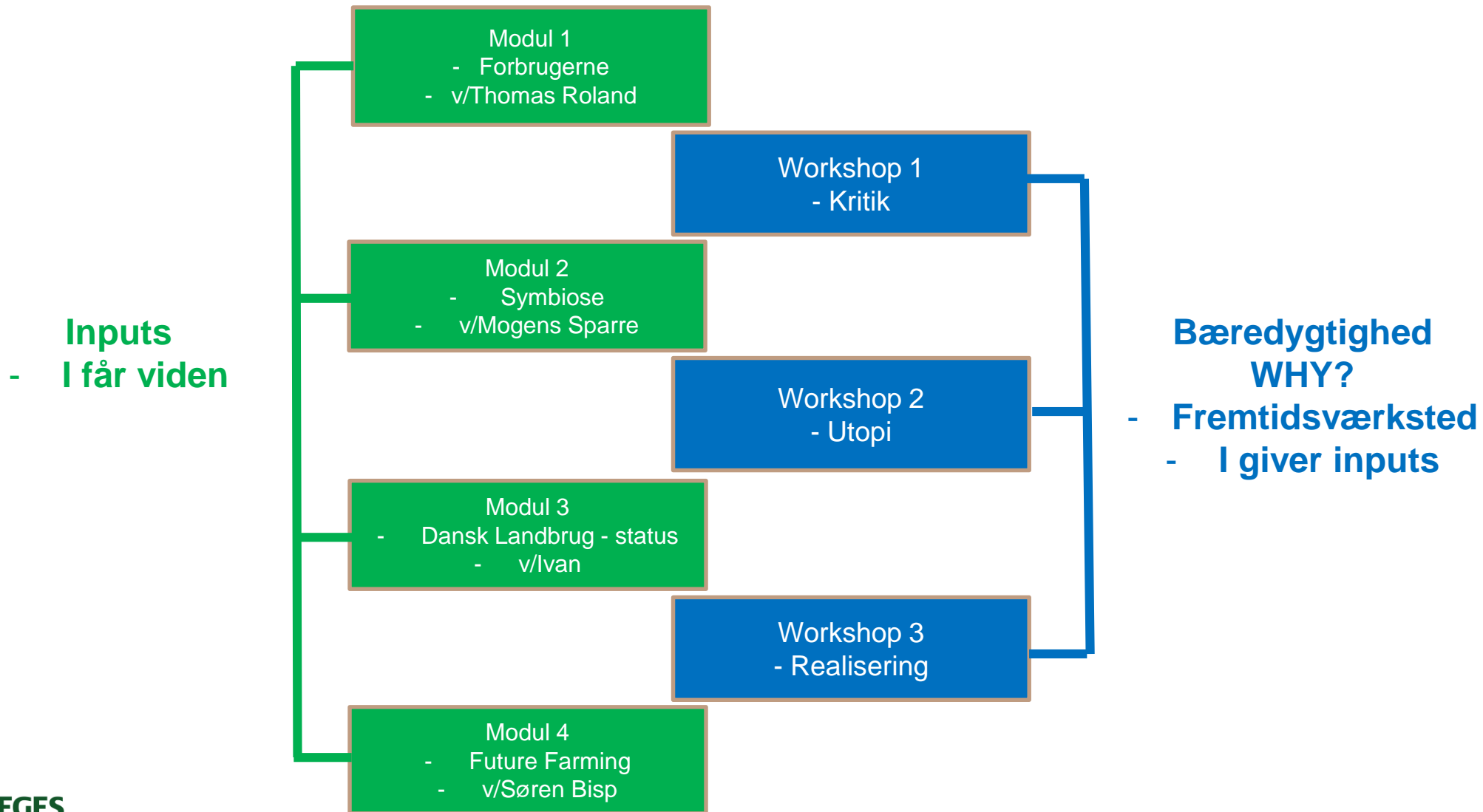
- Kl. 7.00 **Morgenmad**
- Kl. 8.15 Refleksioner fra dag 1 v/Ivan
- Kl. 8.30 **Workshop i plenum** **Realisering 2** v/Mogens
Prioritering af resultater fra "workshop realisering 1"
Drøftelse af initiativer, der skal omsætte de prioriterede resultater til action
Plan for realisering af initiativerne
- Kl. 10.00 **Kaffepause**
- Kl. 10.30 **Eksekvering** v/Mogens
Individuel plan for hvad jeg skal gøre inden næste møde
- Kl. 11.30 Drøftelse af indhold for næste møde i aktionsforskningsgruppen og evaluering af kick-off møde v/Mogens
- Kl. 12.25 Tak for i dag v/Tenna
- Kl. 12.30 **Netværksfrokost**

Noget at leve af. Noget at leve for.

Kick-off temaer

Workshops

- Aktionsforskningsgruppen er opdelt i 5 grupper med hver 5-6 personer
 - Hver gruppe gennemfører 3 workshops
 - Den første workshop starter med en kort præsentationsrunde af gruppens deltagere
 - **Workshop 1 Kritik** – Kritik af bæredygtighed og implementering af bæredygtighed i landbruget
 - **Workshop 2 Utopi** – Drømme om bæredygtighed og implementering af bæredygtighed i landbruget
 - **Workshop 3 Realisering** – Bæredygtighed og implementering af bæredygtighed i landbruget
 - Hver gruppe har en facilitator (SEGES medarbejder)
- Hver workshop efterfølges af fremlæggelse i plenum
 - En repræsentant for hver gruppe (går på skift)
 - Starter med kort at præsentere sig selv
 - Og fremlægger efterfølgende de drøftelser og head-lines, gruppen har prioriteret
 - Faciliteres af Mogens Sparre

Rammevilkår

Tema:

*Barrierer, udfordringer og potentialer
i forhold til at implementere bæredygtighed
i Dansk Landbrug*

Kultur

Landmand

Personlige forhold

Virksomhed

An aerial photograph showing a large green field on the left and a brown field on the right. The brown field is filled with many small white sheep. A road or path runs along the bottom right edge of the brown field.

**”Bæredygtighed er det, som skaffer
menneskene og miljøet det bedste uden at
skade fremtidige generationers mulighed for at
dække deres behov”**

Kick-Off Bæredygtighed i landbruget

Mogens Sparre

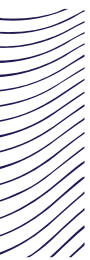
AALBORG UNIVERSITET

Dagens program

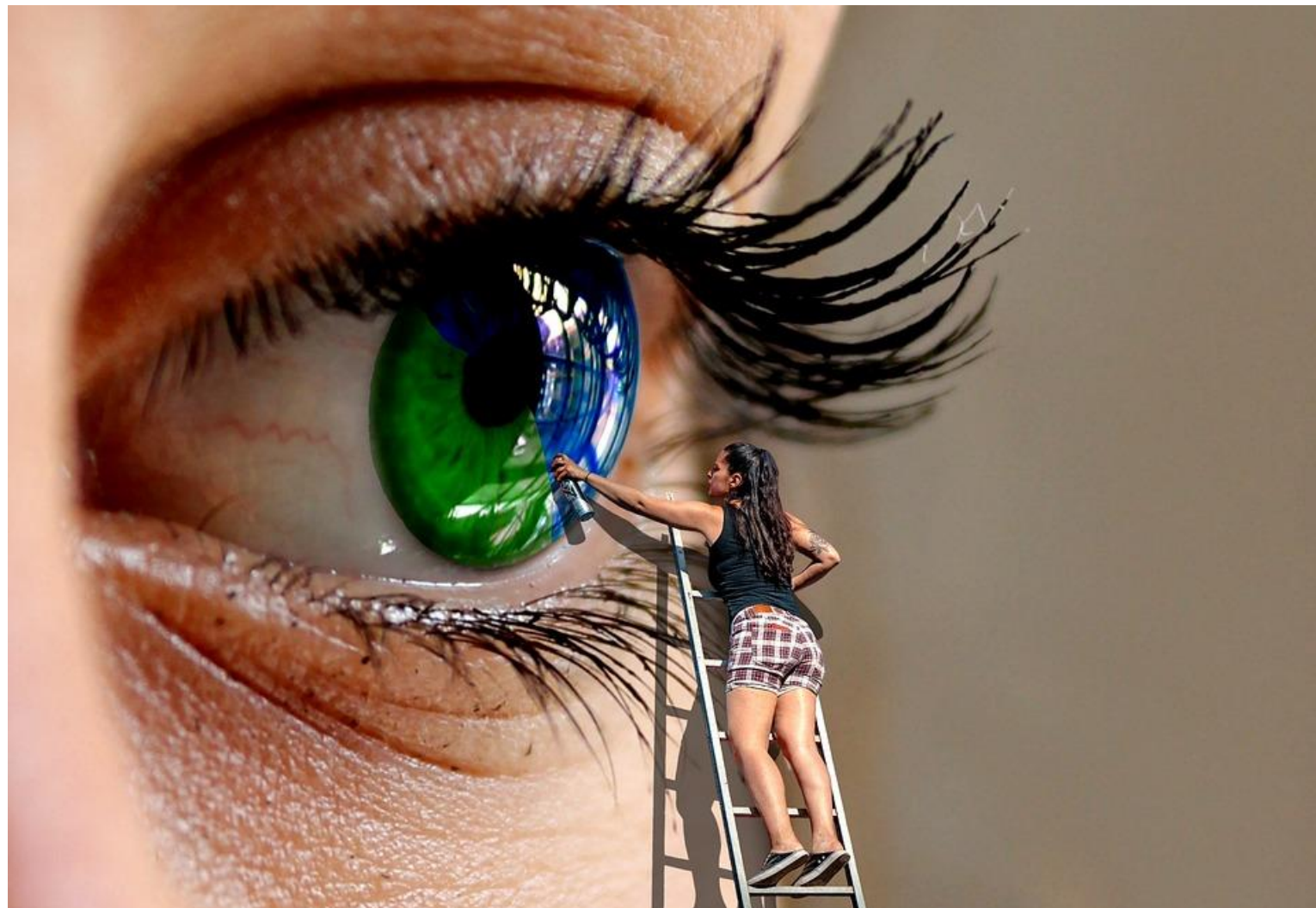
Akademisk dannelse via videnskabsteori

- ▶ Lidt om forandringer
- ▶ Hvordan skaber vi bedst ny viden
- ▶ Hvad er det egentlig vi kan ?
- ▶ Workshop
- ▶ Opfølgning
- ▶ Refleksion

Er modstand mod forandring en naturlov?

Kompetencen til at forandre

Den rationale tilgang til ledelse og organisationsudviklingen har i flere årtier har været erklæret stendød.

Alligevel har de fleste nok oplevet følgende :

- ▶ Forandring opfattes som et forstyrrende element – ofte en respons på forandringer i omverdenen. Forandringens rolle er at genskabe orden
- ▶ Forandringen planlægges af en stærk forandringsagent og implementeres “Top-down”
- ▶ De primære midler til at skabe forandring er integrerede aktioner indenfor struktur, systemer, processer og uddannelse
- ▶ En instrumentel tilgang til kultur (Noget vi kan installere eller lave om)
- ▶ Topledelsens patent på at definerer sandheden (rigets tilstand, det der skal ændres og hvornår forandringen er en succes)

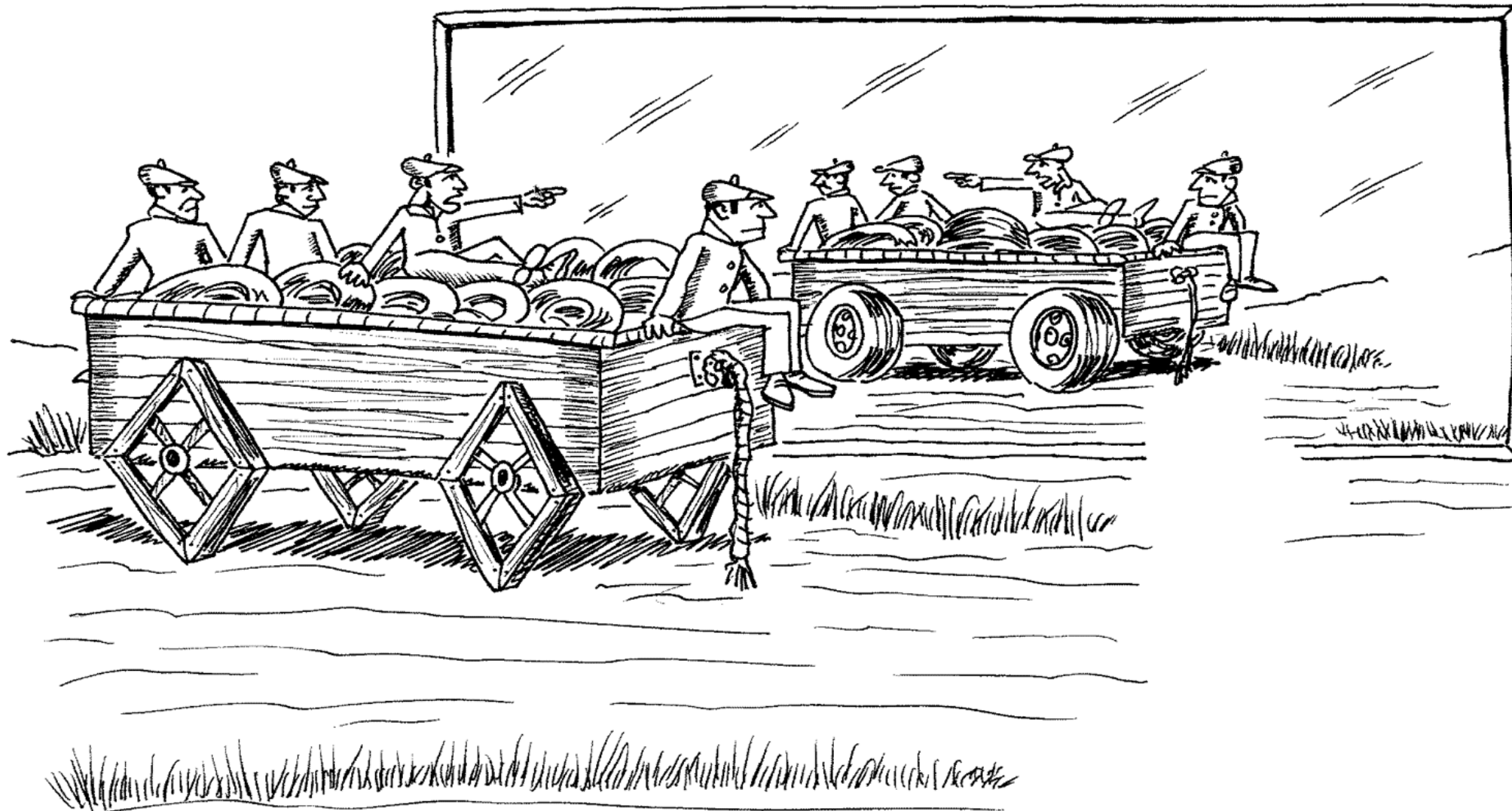

Kompetencen til at forandre

Den rationale tilgang til ledelse og organisationsudviklingen har i flere årtier har været erklæret stendød.

- ▶ Alle vil godt skabe forandring hvis man kan se meningen, - og ikke er bange.

Vores erkendte verden er en socialt konstrueret virkelighed.

Berger & Luckman, 1966

AALBORG UNIVERSITET

Hvordan opfatter vi vores virkelighed ?

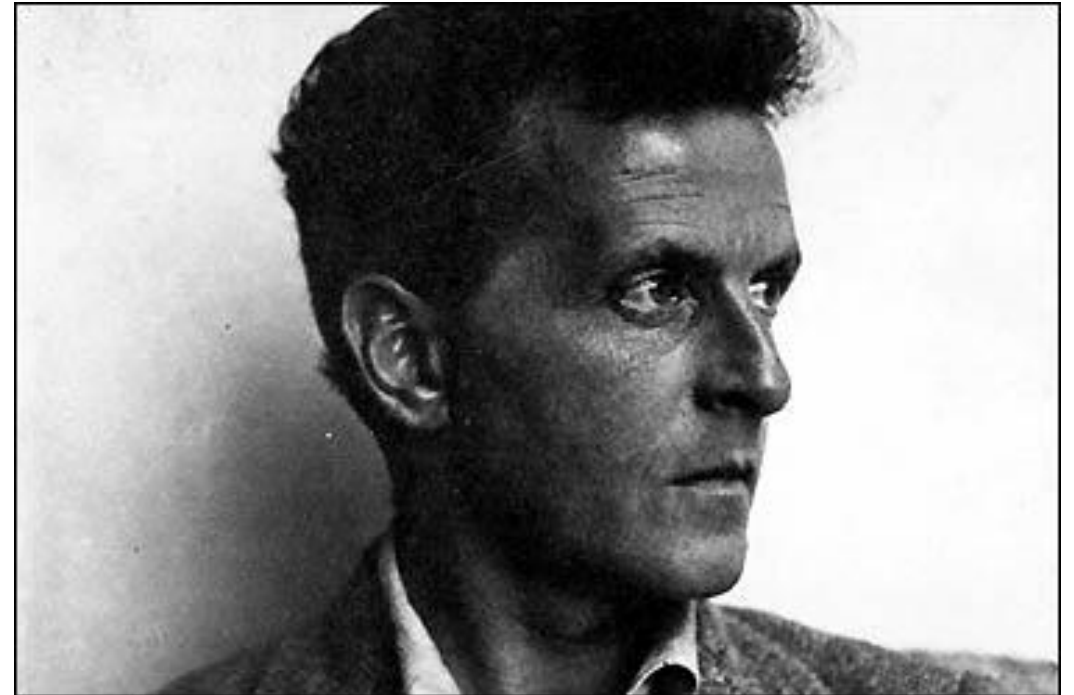
Hvad ser vi og hvad gætter vi?

Lad os skabe et fælles sprog med alle vores involverede interesser

"Før vi lever er livet ikke noget, men det tilkommer os at give det en mening, og værdien er ikke andet end den mening, vi vælger"

(Sartre, 2002, s90).

"The limits of my language means the limits of my world" (Wittgenstein 1994 (1922), chapter 5 page 6).

I skal høre om Kurt Lewin (1890 – 1947)

40

Citater:

Der er ingenting så praktisk – som en god teori.

Læring er mere effektiv når det er en involverende proces, end når det er en passiv proces.

Hvis du vil finde ud af hvordan en organisation fungerer, - så prøv at ændre den.

I skal høre om Kurt Lewin (1890 – 1947)

Under anden verdenskrig blev han af den Amerikanske regering bedt om at undersøge, hvorfor det ikke lykkedes for regeringen, på trods af en omfattende reklamekampagne, at overbevise de amerikanske husmødre om, at sætte retter af fåre- og andre indvolde på menuen, så det gode kød, kunne konserveres og sendes til soldaterne ved fronten.

I skal høre om Kurt Lewin (1890 – 1947)

Lewin dokumenterede, at årsagerne til husmødrenes modstand var, at de savnede kompetencer.

De Amerikanske husmødrene havde aldrig lært at lave mad af indvolde.

Samtidig var det en udbredt holdning blandt husmødrene, at retter af indvolde var andenrangs sammenlignet med gode bøffer.

(Det nye stred mod deres professionelle værdier og holdninger).

I skal høre om Kurt Lewin (1890 – 1947)

Lewin anbefalede at reklamere mindre for den ønskede løsning og i stedet satse på oplysning om de ernæringsmæssige fordele ved at servere retter baseret på indvolde samt at uddanne husmødrene i tilberedning af velsmagende retter baseret på de nye råvarer.

I Lewin terminologi skulle strategien skifte fra at øge presset (du svigter dit land, når du laver bøffer!), til at reducere de hæmmende faktorer.

Begrebet **refleksion** kan spores helt tilbage til Aristoteles. Donald Schön, som er amerikansk filosof, har en teori om en kritisk refleksion, som en metode eller strategi til at lære fra praksis.

Komplekse dagligdags situationer, kræver problemløsnings færdigheder udviklet i praksis.

Sådanne paradigmer eller situationer kalder Donald Schön, lidt populært:

"The sumpede lavland" – altså der hvor der opstår situationer, i forvirrende og komplekse sammenhænge, og som ofte skaber menneskelig bekymring, og dem det involvere er ude af stand til at løse egne problemer. (Schön, 1983, S 42).

Schön påstår, at evnen til at fremlægge dokumentation for læring og udvikling, ikke udelukkende kan være tjent med teori, bare baseret på videnskab.

Han er fortaler for:

- Brug af kritisk refleksion at bygge bro over teori-praksis hul.
- Lige respektabilitet for tegn/begreber opnået gennem kritisk refleksion i praksis med andre former for beviser.

Hverdagens praktiske videns skabelse

High Ground

Swampy lowland

Intellektuel
elites

"The primary purpose of action research is to produce practical knowledge that is useful to people in the everyday conduct of their lives."

(Reason, Bradbury, 2008, s4)

I skal høre om Kurt Lewin (1890 – 1947)

Aktionsforskningens grundelementer:

- Eksperimentet (Vi skal turde udfordre det bestående)
- Samarbejde med forskellige aktører
- Bidrage til at aktører kan skabe en ny virkelighed
- Fokus på læring undervejs i processen
- Forskningen er knyttet til konkrete handlinger og til konteksten

I skal alle være medforskere i Jeres egen praksis

	Medforskernes opgaver	Fælles opgaver	Forskerens opgave
Operationelt niveau	Indsamle cases og dialoger Komme med input til indsatser Afprøve ideer Gennemfører prøvehandlinger Italesætte projektet Medproducere nye erkendelser	Formulere problemstillinger Facilitere indsatser Deltage i workshops Analyser	Indsamle data Analysere data Facilitere processer og workshops
Taktisk niveau	Ambassadør Kommunikation	Planlægge indsatser Planlægge analyser	Skabe passende forstyrrelser Give feedback
Refleksions niveau	Drøfte resultater Kommentere oplæg og resultater Give feedback på projektet Producere data	Godkende udsagn Vurdere resultater	Præsentere og uddanne deltagerne til at reflektere
Slutniveauet	Udvikle og videreudvikle nye erkendelser Arbejde med ny praksis	Gennemlæse og godkende materialet	Udvikle nye erkendelser PhD projekt

Vi kan ikke lade som om at vi er magtfrie

- ▶ Når to mennesker er i en relation er der en magtrelation
- ▶ Den der har retten til at bestemme hvad der er rigtigt og forkert udøver magt
- ▶ Vi positionere hinandens magtposition via vores dialoger og kropssprog
- ▶ Vær opmærksom på din egen magtbase

Magt og etik i Aktionsforskning

- Der er ALTID magt involveret når vi er sammen med andre
- Ofte er viden forbundet med magt – brug den ordentligt
- Hvem definerer viden? Hvad defineres som legitim viden?
- Have øje for, hvordan magten er på spil og være parat til at ændre
- Der skabes bestemte relationer mellem deltagerne – vær opmærksom
- Nogle deltagere får større handlerum end andre
- Vigtigt at bevare det kritiske blik på egen praksis som aktionsforsker/procesleder/medforsker/facilitator

Vi skal arbejde med Fremtidsværksted

51

Fremgangsmåde i praksis

1. Oplevet behov for forandring
2. Problemidentifikation
3. Ideer til løsning af problem
4. Planlægning af handling
5. Gennemførelse af handling
6. Evaluering af handling

Robert Jungk & Norbert R. Müllerts fremtidsværksted

- Kritik
- Fantasi
- Virkeliggørelse

Vi skal arbejde med Fremtidsværksted

Fremtidsværksted

Forberedelse •

Deltagerne informeres: tema, baggrund for værkstedet, arbejdsformen, opfølgning (hvordan og hvornår?).

1. Kritikfasen •

Deltagerne formulerer kritiske udsagn i relation til værkstedets tema som noteres på flip-overs. De kritiske udsagn tematiseres og prioriteres. • Ikke tilladt at kommentere eller stille spørgsmål til udsagnene - undtagen forståelsesspørgsmål. •

Formål: deltagerne kommer af med negative følelser, indholdsmæssigt afsæt.

Checkliste

- gode og tilpas store lokaler, med masser af gulvplads
- evt. gruppelokaler
- flip-over papir
- tuscher
- evt. post-its
- musik undervejs til inspiration

Vi skal arbejde med Fremtidsværksted

2. Fantasifasen • Utopifasen

Formål: at vende kritikken til idéer og visioner, utopier, drømme om, hvordan det burde være.

- Deltagerne noterer deres forslag til forandringer i relation til de højest prioriterede kritiktemaer fra den forrige fase.
- Reglen: man må ikke bekymre sig om love, logik, økonomi, plads, magtkonstellationer mv..
- Forslagene tematiseres på ny og prioriteres.

3. Realitetsfasen •

Formål: Finde frem til, hvorledes realiseringen skal finde sted (hvem, hvad, hvornår).

- de prioriterede temaer drøftes med henblik på at omsætte dem til virkelighed.
- Afslutningsvis prioriteres de opgaver, der skal gøres til virkelighed.
- Der udarbejdes et referat med udsagn, deltagerliste og navne på de personer, der er ansvarlige for at følge op - og inden for hvilken tidshorisont

Vi skal arbejde med Fremtidsværksted

55

Hvad vil I gerne lære noget mere om?

56

Hvad er det for nogle kompetencer I tror vil være med til skabe bæredygtige forandringer ?

Hvilke kompetencer mangler du for at blive bedre til dit arbejde?

Hvilke kompetencer skal der mere fokus på?

Refleksion & afslutning

Hvad har vi fået ud af denne workshop?

Hvad har du lært?

Litteraturliste

- ▶ Sparre, Mogens (2016) Kultur er noget vi giver til hinanden. Forlaget AAU.
- ▶ Schön, Donald A (1983) The Reflective Practitioner.
- ▶ Duus, G. et al. (2012). Aktionsforskning – en grundbog. København: Forlaget Samfundslitteratur
- ▶ Jensen, J.B. (2017, In Press): Aktionsforskning. Fra forskningsideal til forskningspraksis. I T. Thyrring (red.) arbejdstitel: Empiriske undersøgelser og metodiske greb i de pædagogiske professionsuddannelser. København: Forlaget Hans Reitzel.
- ▶ Lewin, Kurt Zadek. Action research and minority problems.
- ▶ McNiff, J. (2013). Action Research: Principles and Practice, 3rd Edition. London and New York: Routledge

Opsamling på plancher fra aktionsforskning

Udvalgte ideer

Nedenstående er et overblik over grupper, samt de udvalgte ideer, som skal arbejdes videre med.

Gruppe: Definition af bæredygtighed

Medlemmer: (7) Søren Bisp, Frank Oudshoorn, Esben Møller, Niels Foged, Carl Boisen Thøgersen, Stine Nørregren, Lars Olsen, (Nina Bergholt)

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Mindre klimabelastning Mindre miljøbelastning Grøn energi Definition af bæredygtighed Transparens og sporbarhed Recirkulering	Definition af bæredygtighed	Diskussion af RISE, standarder, kodex ESG + alt.: Stine SAI/Global compact: Søren SDG: Nina RISE: Frank	Frank + Søren laver "pakke" i uge 17 RISE gennemføres hos Carl "Skype"-møde x2 (uge 19 og 20) Re-definition klar d. 21.5 Re-definition præsenteres d. 28.5	

Gruppe: Vision for et bæredygtigt landbrug

Medlemmer: (6) Kristian Skov, Jørgen Rask, Lasse Christensen, Nikolaj Skjoldmose Johansen, Bo Larsen, Solveig Horst Petersen, (Nina Bergholt)

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Drømme for dansk landbrug Fælles dagsorden Nytænkning Den nye fortælling Gennemsigtighed Værdibaseret ansvarlighed	Drømmen om en ny dagsorden for vores erhverv.	Møde i Skejby 17.5 kl. 16	Oplæg på næste møde d. 28.5	Kristian Skov

Gruppe: Kommunikation af bæredygtigt landbrug

Medlemmer: (6) Karina Skov, Tanja Sørensen, Johannes Karstoft, Kresten Bjerre, Lars Aage Rasmussen, Lars Boisen

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Kemifri mælk Transparens/Gennemsigtighed	Transparens/gennemsigtighed	Mødes d. 23.5 kl. 16-18	Fremlægger minikoncept d. 28.5	Johannes

Landbruget som større leverandør af grøn energi Co2-reduktion				
--	--	--	--	--

Gruppe: Kastration af smågrise

Medlem: Kresten Lorentzen

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Begrebsapparat/definition Kastration Recirkulering Back to the future Social/ansatte Antibiotikafrit	Kastration	Fjerne kastration i svineproduktionen	1. Hvad er problematikken? 2. Hvorfor kan andre, når vi ikke kan? 3. Løsninger	Kresten Lorentzen

Idékasse fra gruppe 2:

Transparens:

- Mulighed for at se ind i stalde: Besøgsstalde, gennemsigtige stalde og livestreaming fra stalde.
- Landbrug på skoleskemaet
 - o Invitere skoleklasser, gymnasieklasser og studerende ud på landbrug. Først og fremmest lokalområdet. Klassesetrin alt efter landmands interesse og bedrift.
 - o Drøm: en fast del af undervisningen. Landmænd kommer ud på skoler.
 - o Setup for undervisningen – samlet organisering til at lave det praktiske.
- SoMe kommunikation – et SoMe center drevet af LF og/eller SEGES.
 - o En fælles platform
- Åbent landbrug
 - o Flere deltagende landmænd
 - o Mere hjælp til organisering
- Grøn energi og recirkulering
 - o Udnytte alt, så intet smides ud.
 - o Biogas, Bioraffinering, Kompostering, Termisk forgasning

Afslutning og opsamling: Kompetencegab

Som opsamling på aktionsforskningsdøgnet diskuterede vi d. 5.4.2018, hvad vi mangler mere viden om. Følgende emner nævnt som mulige på de forestående møder.

- Formidling og kommunikation
 - o Fakta overfor følelser
 - o Frederik Presler blev nævnt som mulig kandidat.
- Dialogmøder som en måde at udbrede bæredygtighed og diskussionen heraf til hele landbruget.
 - o Ny dagsorden for dansk landbrug – hvordan gør vi det? Hvordan får vi alle med?
 - o Snak om at invitere en ind, der har erfaring med at mobilisere græsrodsbevægelser.
- Godt landmandskab
- Invitere andre ind i aktionsforskningsgruppen og gøre dem til ambassadører

- Dyreværnsfolk
- NGO'er
- Naturfredningsforeninger
- Forbrugere
- Politikere --> lovgivere

Dette var der ikke enighed om, og det blev rejst som et opmærksomhedspunkt, at vi skal være opmærksomme på "deres dagsorden", da vi skal sætte vores egen.

- Værdibåret indsats
- Politisk møde med aktionsforskningsgruppen
- Klimaregnskab – baggrunden herfor. Hvordan udregnes det?
- Hvordan regner vi på de 3 bundlinjer?
 - Der skal være en status, men med mulighed for at se udvikling (Hvordan ser vi vækst?).
- Hvad er bæredygtighed? Hvordan arbejder andre med det?
- CSR – hvordan i landbruget? Cases
- Arla, DC, DLG

Plancherne: realisering, kritik og utopi

Realisering

I denne fase udvalgte hver gruppe idéer, de vil arbejde videre med. Opgaven var at udvælge de fantasier/utopier, der kan realiseres nu eller på kort eller længere sigt.

Lavere miljø- og klimabelastning

- Lavere gradueret gødning/kemi
- Forskning i recirkulering --> biogasanlæg udvikles (øget anvendelse i økologisk landskab)

Kemifri mælk – græs i stedet for majs

CO2 mærkning/biodiversitet/miljø --> beregningsmodel og tilsvarende prisdifferentiering

Definition af bæredygtighed – tilhørende dynamisk måling, der kan vise udvikling.

- Bæredygtighed på bedriften

Landbruget leverer Danmarks grønne energi

- Flis, Termisk forgasning, biogas, vind og sol.
- Landbruget skal også tjene på det

Transparens og stolthed

- Fortælle om, hvad vi gør i landbruget
- Landbrug på skoleskemaet
- Åbent landbrug + film (QR-kode på produkter?)
- Øget sporbarhed – hvor kommer varen fra?
- Proaktivitet – vi skal gå foran.

Fjern kastration af grise

Sund jord er grundlag for sund landbrugsproduktion

Antibiotikafrit landbrug

Udryd husdyrsygdomme

Land og by

Kritik

Formålet med denne fase var at få afløb for kritik af bæredygtighed. Idéen var at lave en negativ brainstorm. Også her er alle input taget med og forsøgt kategoriseret.

Økonomi

- Ingen kortsigtet effekt – det skal kunne betale sig – merpris fra dag 1.
- Prissætning – hvem skal tjene pengene på bæredygtighed?
- Hvad er god timing – hvornår kan man få en sund økonomi ud af bæredygtighed?
 - o Vi er allerede bagefter
- Bæredygtighed på krykker – det skal kunne løbe rundt. Hvad nytter det, hvis det er nødvendigt med ekstra tilskud?
- Det er essentielt
- Det økonomiske råderum tillader ikke/sjældent "bæredygtighed".
- Produktioner kan ikke forandres grundet kapitalbindingen. Løbetider, afskrivninger, omstilling.

Definition: et fælles sprog, klare parametre og gennemsigtighed

- Der mangler et fælles sprog/en definition, men vi skal være påpasselige med greenwashing.
- Uoverskueligt, hvad bæredygtighed egentlig betyder, og hvornår noget er eller ikke er bæredygtigt. Både som producent ift. at overskue konsekvenserne af ens produktion og som forbruger ift. at gennemskue et produkt.
- Uvished
- Findes bæredygtighed overhovedet? Er det vi kalder bæredygtigt overhovedet bæredygtigt?
- Hvad er bæredygtigt, og hvad er sund fornuft?
- Hvornår er noget bæredygtigt? Hvornår kan en udskiftning af en maskine eks. forsvares?
- Transparens i hele værdikæden.
- Det er fluffy og stikker i mange retninger – mangel på faktisk viden. Svært at tage det alvorligt.
- Bæredygtighed er ikke = øko. Opfattelsen er forfjålet.
- Det lugter af smagsdommeri
- Begrebet bliver udvandet af at blive infiltreret i alle mulige sammenhænge.
- Det kan ikke måles – der mangler måleenheder

Kommunikation

- Der sker mange initiativer, der er bæredygtige, som der ikke bliver fortalt om?
- Hvem kan og skal man nå? (forbruger) Hvor meget skal ydergrupperne fylde?
- Følelser skal tages alvorligt.

Forbrugerens magt

- Skubber forbrugeren i den forkerte retning?
- Faglig viden overfor følelser.
- Tages der hensyn til det rette, hvis man lytter for meget til forbrugeren.
- Hyklery og dobbeltmoral: forbrugeren siger ét og gør noget andet.
- Forventer en ting – køber noget andet`
- Vil forbrugerne betale for bæredygtighed

Detailkæden

- Dobbeltmoral
- Tilskud til økovarer i butikker.
- Landmanden kompenseres sjældent for fremskridt.
- Det reelt bæredygtige er ofte uskønt!
- Indbyrdes konkurrence ødelægger indtjening for landmænd.

Primærproducenten

- Hænger en ud af halsen
- Vi er ikke proaktive nok
- Vi jagter de små fisk
- Når man snakker bæredygtighed i landbruget er jordbearbejdning aldrig en del af den snak

- Sort jord er sjældent en del af snakken. Humusregnskabet er sjældent en del af snakken.
- Monokultur er sjældent en del af snakken.
- Vi har ufuldkommen viden og ved derfor ikke, hvad der er rigtige løsninger

Bæredygtighed er antivækst – drop vækst.

Bæredygtighed er ofte dilemmafyldt

Menneskelig aktivitet og bæredygtighed passer ikke sammen.

Skiltning med bæredygtighed – kunde

Samfundets opgave

Bankerne modarbejder bæredygtighed – generationsskifte.

L og F – favner alle – skal spille med.

Langsigtede investeringer – samfundskrav.

Fantasi/Utopi

I denne fase var der plads til alle drømme og fantasier for fremtiden – også de umulige og "gale". Alle input er taget med og forsøgt struktureret i en række kategorier.

Klima, miljø og dyrevelfærd

- Mindst 2m træmmer langs ved landevejene
- 500 ynglende storkepar
- Mere kulstof i dyrkningsjorden
- Alt gylle via biogasanlæg
- Alle dyr med ret til sol og blå himmel
- Lavere klima- og miljøbelastning
- En høj grad af biodiversitet omkring vores ejendom.
- Balancen mellem dyr og jord skal genskabes
- Vores forbrug svarer til det vi får ud af vedvarende og fornybare kilder
- Vi kender miljø- og ressourceforbrug i alt hvad vi foretager os
- Næringsstofkæden sluttes landbrug <--> menneske.
- Alle dyr er "fri" og lever/opdrættes uden antibiotika som resultat af stærke vacciner.
- Hele produktionen kører på grøn energi

Dansk landbrug som helhed

- Nedlæg en-mands landbrug
- Landbrug med holdning
- Et landbrug, der har en klar vision selv.
- Sammenhængskraft i landbruget.
- Proaktivitet frem for reaktion i landbruget.
- Landbruget og samfundet har fundet flere fælles synergier
- Alle danske landmænd går fælles i en bæredygtig udvikling, hvor den enkelte landmand individuelt sætter mål for sin bedrift.
- Dansk landbrug er foregangsland globalt på genanvendelse af næringsstoffer, som nettoproducent af energi og med et favnende arbejdsmiljø og en co2 neutral animalsk produktion og et økonomisk rentabelt og respekteret erhverv, som omtales med stolthed i alle dele af samfundet.
- Individuelt vurdere målet for bæredygtighed
- Bedre startbetingelser for unge landmænd

Samfundet

- Landbrug er en del af skoleskemaet
- Mere liv på landet – flere små virksomheder, flere muligheder

- Fri os fra selvbestaltede naturelskere.
- En langsigtet helhedsplan for udnyttelse af landet
- Samfundet driver nødhjælpslandbrug.

Respekt om vores erhverv

- Stolthed og synlighed – anerkendelse. Fortælle historien.
- Værdsat af lokalsamfundet
- Tillid til landbruget fra resten af samfundet.
- Et attraktivt erhverv
- Jorden er det nye guld

Økonomi

- Hektarstøtte til al jord
- Ingen støtte – ingen kontrol
- Genanvendelse af diverse restprodukter
- Højere indtjening
- Rigtige priser for produkterne
- Nye ejerformer
- Kvalitet frem for pris (drøm om forbrugers indstilling)
- Standarder for prisnotering ved producent detail som justeres efter pålagte rammer

Forbrug

- Lej en mark
- Andelstanke helt ud til detail
- Spiser mere efter sæson
- Co2 afgift hos forbrugeren
- Co2 mærkning på fødevarer

Nye produkter og produktionsformer

- Nye produkter – udvikle bedre muligheder til landbrug.
- En meget større produktdifferentiering.
- Integreret produktion – mere af værdikæden hos landmanden – tættere på salget og forbrugeren.
- Urban gardening – konsulent og landmand, der sammen hjælper folk i byen i gang.
- 20% af alle fødevarer produceres i byen/bynært.

Kommunikation og gennemsigtighed

- Transparens – realisme vs. oplevelsethed.
- Gennemsækelighed
- Gennemsigtighed: Vi tør fortælle om alle dilemmaer vi har.
- Der er et måltal, der utvetydigt beskriver bæredygtigheden i hvert eneste produkt.
- Nemmere kommunikation til medborgere
 - o Hele vejen rundt: Forbruger, politiker, embedsfolk, detail etc.
- De dygtigste landmænd stiller op og fortæller

Teknologi

- Drone forsyning – direkte levering fra producent til forbruger.
- Innovation
- Selvkørende traktorer osv.
- Kemifrit landbrug
- Fjern etiske bekymringer ved at lave laboratoriekød, væksthuse. Mindre arbejde.
- Øko-brug er gjort rentabelt med robotter

Opsamling på plancher fra aktionsforskning	Ansvarlig	nibb
	Oprettet	07-05-2018
Projekt: [7694, Vækst med bæredygtighed]	Side	1 af 6

Opsamling på plancher fra aktionsforskning

Afslutning og opsamling: Kompetencegab

Som opsamling på aktionsforskningsdøgnet diskuterede vi d. 5.4.2018, hvad vi mangler at vide mere om. Følgende emner nævnt som mulige på de forestående møder.

- Formidling og kommunikation
 - o Fakta overfor følelser
 - o Frederik Presler blev nævnt som mulig kandidat.
- Dialogmøder som en måde at udbrede bæredygtighed og diskussionen heraf til hele landbruget.
 - o Ny dagsorden for dansk landbrug – hvordan gør vi det? Hvordan får vi alle med?
 - o Snak om at invitere en ind, der har erfaring med at mobilisere græsrodsbevægelser.
- Godt landmandskab
- Invitere andre ind i aktionsforskningsgruppen og gøre dem til ambassadører
 - o Dyreværnsfolk
 - o NGO'er
 - o Naturfredningsforeninger
 - o Forbrugere
 - o Politikere --> lovgivere

Dette var der ikke enighed om, og det blev rejst som et opmærksomhedspunkt, at vi skal være opmærksomme på "deres dagsorden", da vi skal sætte vores egen.
- Værdibåret indsats
- Politisk møde med aktionsforskningsgruppen
- Klimaregnskab – baggrunden herfor. Hvordan udregnes det?
- Hvordan regner vi på de 3 bundlinjer?
 - o Der skal være en status, men med mulighed for at se udvikling (Hvordan ser vi vækst?).
- Hvad er bæredygtighed? Hvordan arbejder andre med det?
- CSR – hvordan i landbruget? Cases
- Arla, DC, DLG

Aftaler til næste gang (Realisering 2)

I denne fase arbejdede vi med, hvordan vi får vores udvalgte idéer til at blive til virkelighed. Grupperne blev splittet op og nye blev dannet. Alle grupper giver en kort præsentation om, hvad de har lavet på næste aktionsforskningsmøde.

Gruppe: Definition

Medlemmer: (7) Søren Bisp, Frank Oudshoorn, Esben Møller, Niels Foged, Carl Boisen Thøgersen, Stine Nørregren, Lars Olsen, (Nina Bergholt)

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Mindre klimabelastning Mindre miljøbelastning Grøn energi	Definition af bæredygtighed	Diskussion af RISE, standarder, kodex ESG + alt.: Stine SAI/Global compact: Søren	Frank + Søren laver "pakke" i uge 17 RISE gennemføres hos Carl	

Definition af bæredygtighed Transparens og sporbarhed Recirkulering		SDG: Nina RISE: Frank	"Skype"-møde x2 (uge 19 og 20) Re-definition klar d. 21.5 Re-definition præ-senteres d. 28.5	
---	--	--------------------------	---	--

Gruppe: Vision

Medlemmer: (6) Kristian Skov, Jørgen Rask, Lasse Christensen, Nikolaj Skjoldmose Johansen, Bo Larsen, Solveig Horst Petersen, (Nina Bergholt)

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Drømme for dansk landbrug Fælles dagsorden Nytænkning Den nye fortælling Gennemsigtighed Værdibaseret ansvarlighed	Drømmen om en ny dagsorden for vores erhverv.	Møde i Skejby 17.5 kl. 16	Oplæg på næste møde d. 28.5	Kristian Skov

Gruppe: Kommunikation

Medlemmer: (6) Karina Skov, Tanja Sørensen, Johannes Karstoft, Kresten Bjerre, Lars Aage Rasmussen, Lars Bojsen

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Kemifri mælk Transparens/Gennemsigtighed Landbruget som større leverandør af grøn energi Co2-reduktion	Transparens/gennemsigtighed	Mødes d. 23.5 kl. 16-18	Fremlægger minikoncept d. 28.5	Johannes

Gruppe: Kastration

Medlem: Kresten Lorentzen

Idékassen	Udvalgte	Hvad skal vi?	Hvordan måler vi?	Ansvar, terminer
Begrebsapparat/definition Kastration Recirkulering Back to the future Social/ansatte Antibiotikafrit	Kastration	Fjerne kastration i svineproduktionen	<ol style="list-style-type: none"> Hvad er problematikken? Hvorfor kan andre, når vi ikke kan? Løsninger 	Kresten Lorentzen

Idékasse fra gruppe 2:

Transparens:

- Mulighed for at se ind i stalde: Besøgsstalde, gennemsigtige stalde og livestreaming fra stalde.
- Landbrug på skoleskemaet
 - o Invitere skoleklasser, gymnasieklasser og studerende ud på landbrug. Først og fremmest lokalområdet. Klassesetning alt efter landmands interesse og bedrift.
 - o Drøm: en fast del af undervisningen. Landmænd kommer ud på skoler.
 - o Setup for undervisningen – samlet organisering til at lave det praktiske.
- SoMe kommunikation – et SoMe center drevet af LF og/eller SEGES.
 - o En fælles platform
- Åbent landbrug
 - o Flere deltagende landmænd
 - o Mere hjælp til organisering
- Grøn energi og recirkulering
 - o Udnytte alt, så intet smides ud.
 - o Biogas, Bioraffinering, Kompostering, Termisk forgasning

Realisering

I denne fase udvalgte hver gruppe idéer, de vil arbejde videre med. Opgaven var at udvælge de fantasier/utopier, der kan realiseres nu eller på kort eller længere sigt.

Lavere miljø- og klimabelastning

- Lavere gradueret gødning/kemi
- Forskning i recirkulering --> biogasanlæg udvikles (øget anvendelse i økologisk landskab)

Kemifri mælk – græs i stedet for majs

CO2 mærkning/biodiversitet/miljø --> beregningsmodel og tilsvarende prisdifferentiering

Definition af bæredygtighed – tilhørende dynamisk måling, der kan vise udvikling.

- Bæredygtighed på bedriften

Landbruget leverer Danmarks grønne energi

- Flis, Termisk forgasning, biogas, vind og sol.
- Landbruget skal også tjene på det

Transparens og stolthed

- Fortælle om, hvad vi gør i landbruget
- Landbrug på skoleskemaet
- Åbent landbrug + film (QR-kode på produkter?)
- Øget sporbarhed – hvor kommer varen fra?
- Proaktivitet – vi skal gå foran.

Fjern kastration af grise

Sund jord er grundlag for sund landbrugsproduktion

Antibiotikafrit landbrug

Udryd husdyrsygdomme

Land og by

Kritik

Formålet med denne fase var at få afløb for kritik af bæredygtighed. Idéen var at lave en negativ brainstorm. Også her er alle input taget med og forsøgt kategoriseret.

Økonomi

- Ingen kortsigtet effekt – det skal kunne betale sig – merpris fra dag 1.
- Prissætning – hvem skal tjene pengene på bæredygtighed?
- Hvad er god timing – hvornår kan man få en sund økonomi ud af bæredygtighed
 - o Vi er allerede bagefter
- Bæredygtighed på krykker – det skal kunne løbe rundt. Hvad nytter det, hvis det er nødvendigt med ekstra tilskud?
- Det er essentielt
- Det økonomiske råderum tillader ikke/sjældent "bæredygtighed".
- Produktioner kan ikke forandres grundet kapitalbindingen. Løbetider, afskrivninger, omstilling.

Definition: et fælles sprog, klare parametre og gennemsigtighed

- Der mangler et fælles sprog/en definition, men vi skal være påpasselige med greenwashing.
- Uoverskueligt, hvad bæredygtighed egentlig betyder, og hvornår noget er eller ikke er bæredygtigt. Både som producent ift. at overskue konsekvenserne af ens produktion og som forbruger ift. at gennemskue et produkt.
- Uvished
- Findes bæredygtighed overhovedet? Er det vi kalder bæredygtigt overhovedet bæredygtigt?
- Hvad er bæredygtigt, og hvad er sund fornuft?
- Hvornår er noget bæredygtigt? Hvornår kan en udskiftning af en maskine eks. forsvares?
- Transparens i hele værdikæden.
- Det er fluffy og stikker i mange retninger – mangel på faktisk viden. Svært at tage det alvorligt.
- Bæredygtighed er ikke = øko. Opfattelsen er forfjålet.
- Det lugter af smagsdommeri
- Begrebet bliver udvandet af at blive infiltreret i alle mulige sammenhænge.
- Det kan ikke måles – der mangler måleenheder

Kommunikation

- Der sker mange initiativer, der er bæredygtige, som der ikke bliver fortalt om?
- Hvem kan og skal man nå? (forbruger) Hvor meget skal ydergrupperne fylde?
- Følelser skal tages alvorligt.

Forbrugerens magt

- Skubber forbrugeren i den forkerte retning?
- Faglig viden overfor følelser.
- Tages der hensyn til det rette, hvis man lytter for meget til forbrugeren.
- Hykleri og dobbeltmoral: forbrugeren siger ét og gør noget andet.
- Forventer en ting – køber noget andet
- Vil forbrugerne betale for bæredygtighed

Detailkæden

- Dobbeltmoral
- Tilskud til økovarer i butikker.
- Landmanden kompenseres sjældent for fremskridt.
- Det reelt bæredygtige er ofte uskønt!
- Indbyrdes konkurrence ødelægger indtjening for landmænd.

Primærproducenten

- Hænger en ud af halsen
- Vi er ikke proaktive nok
- Vi jagter de små fisk
- Når man snakker bæredygtighed i landbruget er jordbearbejdning aldrig en del af den snak
- Sort jord er sjældent en del af snakken. Humusregnskabet er sjældent en del af snakken.

- Monokultur er sjældent en del af snakken.
- Vi har ufuldkommen viden og ved derfor ikke, hvad der er rigtige løsninger

Bæredygtighed er antivækst – drop vækst.

Bæredygtighed er ofte dilemmafyldt

Menneskelig aktivitet og bæredygtighed passer ikke sammen.

Skiltning med bæredygtighed – kunde

Samfundets opgave

Bankerne modarbejder bæredygtighed – generationsskifte.

L og F – favner alle – skal spille med.

Langsigtede investeringer – samfundskrav.

Fantasi/Utopi

I denne fase var der plads til alle drømme og fantasier for fremtiden – også de umulige og "gale". Alle input er taget med og forsøgt struktureret i en række kategorier.

Klima, miljø og dyrevelfærd

- Mindst 2m træmmer langs ved landevejene
- 500 ynglende storkepar
- Mere kulstof i dyrkningsjorden
- Alt gylle via biogasanlæg
- Alle dyr med ret til sol og blå himmel
- Lavere klima- og miljøbelastning
- En høj grad af biodiversitet omkring vores ejendom.
- Balancen mellem dyr og jord skal genskabes
- Vores forbrug svarer til det vi får ud af vedvarende og fornybare kilder
- Vi kender miljø- og ressourceforbrug i alt hvad vi foretager os
- Næringsstofkæden sluttet landbrug <--> menneske.
- Alle dyr er "fri" og lever/opdrættes uden antibiotika som resultat af stærke vacciner.
- Hele produktionen kører på grøn energi

Dansk landbrug som helhed

- Nedlæg en-mands landbrug
- Landbrug med holdning
- Et landbrug, der har en klar vision selv.
- Sammenhængskraft i landbruget.
- Proaktivitet frem for reaktion i landbruget.
- Landbruget og samfundet har fundet flere fælles synergier
- Alle danske landmænd går fælles i en bæredygtig udvikling, hvor den enkelte landmand individuelt sætter mål for sin bedrift.
- Dansk landbrug er foregangsland globalt på genanvendelse af næringsstoffer, som nettoproducent af energi og med et favnende arbejdsmiljø og en CO₂ neutral animalsk produktion og et økonomisk rentabelt og respekteret erhverv, som omtales med stolthed i alle dele af samfundet.
- Individuelt vurdere målet for bæredygtighed
- Bedre startbetingelser for unge landmænd

Samfundet

- Landbrug er en del af skoleskemaet
- Mere liv på landet – flere små virksomheder, flere muligheder
- Fri os fra selvbestaltede naturelskere.

- En langsigtet helhedsplan for udnyttelse af landet
- Samfundet driver nødhjælpslandbrug.

Respekt om vores erhverv

- Stolthed og synlighed – anerkendelse. Fortælle historien.
- Værdsat af lokalsamfundet
- Tillid til landbruget fra resten af samfundet.
- Et attraktivt erhverv
- Jorden er det nye guld

Økonomi

- Hektarstøtte til al jord
- Ingen støtte – ingen kontrol
- Genanvendelse af diverse restprodukter
- Højere indtjening
- Rigtige priser for produkterne
- Nye ejerformer
- Kvalitet frem for pris (drøm om forbrugers indstilling)
- Standarder for prisnotering ved producent detail som justeres efter pålagte rammer

Forbrug

- Lej en mark
- Andelstanke helt ud til detail
- Spiser mere efter sæson
- Co2 afgift hos forbrugeren
- Co2 mærkning på fødevarer

Nye produkter og produktionsformer

- Nye produkter – udvikle bedre muligheder til landbrug.
- En meget større produktdifferentiering.
- Integreret produktion – mere af værdikæden hos landmanden – tættere på salget og forbrugeren.
- Urban gardening – konsulent og landmand, der sammen hjælper folk i byen i gang.
- 20% af alle fødevarer produceres i byen/bynært.

Kommunikation og gennemsigtighed

- Transparens – realisme vs. oplevelthed.
- Gennemskuellighed
- Gennemsigtighed: Vi tør fortælle om alle dilemmaer vi har.
- Der er et måltal, der utvetydigt beskriver bæredygtigheden i hvert eneste produkt.
- Nemmere kommunikation til medborgere
 - o Hele vejen rundt: Forbruger, politiker, embedsfolk, detail etc.
- De dygtigste landmænd stiller op og fortæller

Teknologi

- Drone forsyning – direkte levering fra producent til forbruger.
- Innovation
- Selvkørende traktorer osv.
- Kemifrit landbrug
- Fjern etiske bekymringer ved at lave laboratoriekød, væksthuse. Mindre arbejde.
- Øko-brug er gjort rentabelt med robotter